

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
2 novembre st. v.
14 novembre st. n.

Ese în fiecare duminică.
Redacțiunea în
Közép-uteza nr. 395.

Nr. 44.

A N U L XXII.
1886.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Nepoțelul împăcitor.

(Din ȋiarul unei femei.)

— Novelă. —

I.

— Intru noi fetele eră ceva de tot nou, când au-
dirăm, că direcția pensionului în care ne aflam,
— a angajat un profesor, căci până acum mai
ales numai cu dame aveam de a face.

Ne vorbiam noi între noi, că ce avem să facem
cu el, cum vom glumi cu el decă cumva va fi ceva
om stângaci, și alte nebunii ce se pot naște în cre-
rii unor fete de 14—15 ani.

Făceam la glume pe socotela fiitorului nostru
profesor. Lisica cea veselă totdeauna, și care mai bine
se pricepea la glume, — nu șciu de unde și-a procu-
rat o păreche de ochilari, un baston gros și un giu-
beu, și pleacă din găt — întocmai ca un om bătrân
— o vedurăm cum intră pe ușa clasei, se aședă
pe catedră și se pune pe explicate, imitând foarte bine
gesturile unui profesor bătrân, de ai fi jurat că este
un profesor pus în pensie, și noi fetele rideam de nu
mai puteam.

Risul și glumele erau la culmea lor, când etă că
se deschide ușa și intră cu sgomot pe ea profesora
noastră de desemn, o franceză tineră și ne spune că
noul profesor este în cancelărie.

Nici nu putu vorbi mai mult, căci noi fetele tôte
incepurăm să aclamăm, să ridem, și nici acum nu
șciu de ce. Nu ne dădeam noi atunci sēma de nimic
ce facem, eram mult mai preocupate de fericirea în
care trăiam.

Tăbărisem tôte pe biēta profesora și tôte deodată
cu sute de întrebări o ispitiām, că ce tel de om e
noul profesor: este foarte bătrân, nu este miop, sēu e
vre-un om serios de tot, și mai tiner?

— Este tiner, par că e un băiat numai, — ne re-
puse profesora zimbînd.

Noi nu o credeam. Nu ne puteam inchipui un
om atât de tiner și să fie profesor.

Apoi o întrebăram decă este ceva om cum se cade:
frumos, curățel, ori ceva om urit.

Profesora noastră er zimbă, par că-o deslētă pe
ea curiositatea noastră.

— Ei cum e, spune-ne-o, — o rugam mai multe
voci de odată.

— O să-l vedeți, — ne răspuse ea. Ancă astădi
o să-și începă lecțiile.

La asta ne mai liniștirăm, ni se mai potoli curio-
sitatea. Abiā ne aședăram la loc, căci tôte eram la

catedră impregiurul profesorei, când vedem că intră în
clasă directora, însoțită de un tiner domn. Nici nu ne-
am putut gândi pōte la aceea, că cine să fie acest
tiner domn, când directora ni-l recomandă:

— Domnul profesor Emilian!

Acesta ne salută, și după ce plecă directora din
clasă, se aședă pe catedră și cu o voce seriosă ne
întrebă ce am învățat până acum. Apoi ne spuse că ce
vom învăț cu el, și spunēndu-ne cărțile pe cari tre-
buie să le procurăm și orele în cari vom face lecțiile
— er ne salută grațios și plecă.

Tōte aceste se petrecură într'un timp așă de
scurt, în cât noi abiā avurăm timp de a ne și da sēma
despre cele ce se petrecură, despre suprierea și
impresia ce ni s'a făcut.

După ce plecă, noi remasem puțin liniștite, par
că s'ar fi întēplat ceva de tot curios cu noi. Apoi
er ne adunarăm pe lângă catedră, unde vesela Lisica,
așă o numiam noi, — acum nu pe bătrânul profesor
il imită, ci începū a-l imită pe acest tiner.

Noi rideam de hazul ce-l făcea, pentru-că trebuia
să ridi decă ea numai o mișcare iți făcea. Dar tōte il
afiarăm om foarte plăcut pe noul profesor. Eră în a-
devēr foarte tiner, avea niște ochi negri și când zimbă
i ședea de minune! Dinții sei albi formau un con-
trast plăcut cu mustețile sale negre, de care se vedea
că este mândru, căci adesea ori și le resucia, la ce
noi începurăm a cam zimbă.

Alt ceva nou nu eră de observat. Veniā regulat
la școlă, ne esplică bine, eră comlesant față de noi.
așă în cât inectul cu inectul tōte începurăm a-l iubi.
Abiā așteptam ora când să intre în clasă. Și asta pōte
și pentru aceea, pentru că el predă studiile cele mai
interesante și mai plăcute nouē. Și mai ales că pentru
noi eră ceva predilecțiune când puteam scăpă de lec-
țiile pedante limbistice și ne puteam deslētă în focal
și entuziasmul pe care il avea acest tiner profesor
când ne vorbiā despre diferitele popōre sub lecțiile de
geografie, cum ne esplică despre caracterele mai inter-
esante din istorie, cu câtă caldură vorbiā despre is-
toria noastră națională.

Apoi de multe ori ne introducea în viața prac-
tică, critică slăbiciunile omenești și lăudă faptele
nobile.

Tōte astea așă lucruri erau, cari foarte mult con-
tribuiā la a-l face plăcut și interesant înaintea nos-
tră. În fine noi nu cunoșeam lumea. Erām închise
între patru pāreți ai școlēi, și decă nu ne simțiam
reu aici, apoi cauza eră, că nu aveam timp a ne
gândi la lumea și viața esternă. Acest om deșteptă în
mine alte gândiri! Adeseori me pomeniam, că gându-

rile-mi umblă pe alte cărări, necunoscute până acum în sufletul meu. Și în această rătăcire dulce a sufletului meu, totdeauna întâlneau amabila figură a profesorului meu. Din și în și simțiam, că sufletul meu tot mai mult îl iubesc. Învățam cu atâta plăcere lecțiile, și totuși când îmi venia rândul să spun lecția, abia șciam vorbi. Imi plăcea mai mult să-l ascult pe el.

Ne-a făcut de vre-o câte-va ori și lecție de muzică vocală. Când ne-a fost bolnavă profesoara. . . . Se pricecea foarte bine și la asta, și când ne-a venit într-o sâmbătă după amădi cu violina în clasă și cânta din ea acompaniându-ne pe noi, apoi deu că toate abia ne-am putut stăpâni a nu-i spune, că ce mult ne ferecește el pe noi.

Erau ore de dulce petrecere aceste nouă. . . .

Odată după ce l'am rugat, a cântat și el cu noi. Avea o voce foarte dulce și sonoră, și eu nu mai puteam de bucurie, când între cele cari eram rugate a-l acompania — me alege și pe mine. Stam atunci așa aproape de el, încât îi simțiam sullarea, și tremuratul vocii lui par că-mi trecea prin tot corpul. Eram cuprinsă de un deliciu pe care până acum nu-l simțisem. . . . Imi ardea tot corpul și eram fericită când me puteam uita în ochii lui aprinși, în cari atâta căldură îmi părea că ved lucind. . . . Eram toate atât de încântate de el, încât când finisam cu cântarea, nu știu cum, dar toate îl prinserem de mâni, și-l rugasem să mai rămână între noi. El cedă rugămintelor noastre, și er începurăm a cânta, de sunase de mult ora, și noi tot nu isprăviam.

Er când plecă, noi eșirăm după el și-l priviam.

Și când îl vedui la capătul scării întâlnindu-se cu o profesoară de a noastră, care plecă în oraș, și pe care se părea că voește a o însoți, simții ceva fiori reci trecându-mi prin corp. . . . Imi părea oșescum rău, că el mai vorbește și cu altele, nu numai cu noi, și mai ales cu această profesoară, care eră cea mai frumoasă.

Eu eram atunci în al 15-lea an al etății mele. Eram în acea etate când o copilă se desvleșce din gândirile și simțirile copilăriei și cu un dor tainic privește în viitor. Până acum eram foarte fericită, căci nu-mi lipsia nimic, nu aveam nici un dor; acum de și cunoșeam viața mai bine, dar fiind-că nu-mi erau împlinite dorurile pe cari le-a deșteptat acest om în mine, me simțiam oșescum nefericită și totuși par că me fericia această nefericire.

Până acum eram așa de inocentă, încât nici nu mă gândiam la amar, er acum simțiam în mine niște curente cari imi turburau tot sufletul, și totuși doriaam ca în această sbuciumare sufletescă să-mi petrec viața mea intrégă. Îl așteptam de aci încolo pe acest profesor cu atâta dor să vină în clasă la noi, și nu-mi luam ochii depe el când odată îl vedeam înaintea mea. Îl priveam cu nesățiu. Mi se părea atât pe frumos, atât de nobil și înțelept, încât nici nu-mi puteam inchipui un alt om cu atâtea calități frumoase.

Mă inamoresm de el, dar eu singură nu voiam să cred încă asta.

Mă gândiam zile și nopți întregi la el, până ce odată mă pomenii cu ochii plini de lacrimi. Plângeam de fericirea amorului de care eram insufletită și de gândul că acel om, pe care îl iubesc, pôte nici nu m'a observat că sânt și eu pe lume. . . . Amicelor nu puteam să le vorbesc despre asta. Nu știu de ce, dar nu aveam curajul să mă destăinuesc nici celei mai intime amice. . . . Me temeam, că atunci va ști totă lumea că pastrez tainice simțiri în sinu-mi cătră un așa om, de care atâtea mă despart, și la care nu mi-ar fi iertat să mă gândesc. . . . Apoi imi plăcea atât de mult acest dulce secret. . . . Această simțire inse începă să devină o pasiune, și din veselă ce eram, devenii visătoare.

Intr'o nópte nu inchisei ochii de loc. Mă gândiam la aceea, că ce să fac ca să știu și el că eu îl iubesc.

Eram atât de pierdută în amorul meu, atât de naivă cumva, încât me hotărâii să-i scriu despre amorul meu.

Nu me gândiam la aceea, că el nu-mi pôte primi amorul fără a nu se teme de compromitere, nu mă gândiam nici la aceea, că el pôte să iubesc pe alta, seú că și alta intocmai ca și eu se va pasiona după el, și că el numai va rîde când va ceti șirurile mele, ori că în sfêrșit nu se cuvine să scriu eu unui profesor, unui tiner. . . . Îl iubiam cu mult mai tare, eram cu mult mai pasionată, decât să mă fi putut gândi la aste.

Me hotărâii dar să-i scriu. Cum și când inse?! . . . În clasă mă temeam că mă va vedé cineva și atât de precaută eram încă să mă gândesc la cele ce ar urmă după ce s'ar descoperi ceea ce voese eu a face.

Imi veni un gând fericit: șciam că servitórele se scóla mai de dimineța, să facă foc prin clase ori să curățe. Mă sculai și eu și imbrăcându-me neobservată de nimeni, imprejurul meu toate camaradele dormiau, tiptil-tiptil eșii afară și allând o servitóre o rugai să-mi deschidă cancelăria, unde șciam că este hârtie și luminae.

Servitóreă eră o femeie bătrână, care după ce-i promisei că-i voi aduce ceva din oraș când voi eși, apoi mă lăsă să scriu liniștită în cancelărie, și-mi făgădui, că va tăce despre treba asta.

Me ajută bueros, mai ales când vedui că scriu, gândia că scriu lecția. Nu-și putea inchipui biéta bătrână, că în ce-mi frământ eu acum gândirile, chiar nici eu singură nu-mi dădeam sémă despre cele ce fac.

Intrai dar în cancelărie, și cu aceea neliniște sufletescă, de care eram cuprinsă, me apucaii să scriu!

Cele doue șiruri dela început le scrisi frumos, atâta știu. În colo nu mai știu ce am scris. Me apucară acum niște ferbințeli, de-mi părea că se întorce tot pământul cu mine, și me temeam că în tot momentul pôte să dea cineva peste mine.

Inchisei apoi scrisórea și voiam să-i scriu adresa: un o șciam inse. Până acum nici nu mă gândiam la asta. Ce eră acum să fac?! . . . Voiam să o fac bucăti, să nu o afle nimeni la mine. Mă gândiam inse la aceea, că cine știu când voi mai avé ocaziune, de a mai scrie. . . . O ascunsei dar în sin și eră să plec afară. Mă uitai la césornic. Nu eră decât șese ore. În dormitor nu viam să mă mai duc, căci acum eră timpul când se sculau fetele, și mă temeam că mă va vedé vre-una și vedându-me așa de dimineța sculată, vor bănui ceva despre mine. . . . Mai stăteam acolo la mésză, rescoliaam printre niște hârtii, când étă ca din minune dau peste un bilet, pe care eră scris numele și locuința domnului Emilian. Pe cealaltă față eră scris ceva pe el cu creionul, eu nu m'am nitat inse că ce este scris, eu stăteam numai plină de bucurie și dor să-l fi vedut acum chiar pe el, ingenuchiând înaintea mea și adorându-me, dor nici atunci nu m'aș fi putut bucură mai mult! . . . Așa pe neașteptate am dat peste ceea ce doriaam să știu. . . . Imi venia să sárut acel bilet, să plâng și să rîd de bucurie.

Scrisi dar pe plic și adresa, și plecai apoi în clasă.

Acum inse intimpinai altă resistentă. Nu puteam să espediez scrisórea, căci pórtă eră închisă și nu puteam să trimit nici servitóreă. Me gândiam apoi la aceea, ca să o dau vre unei camarade esterne. Nu-mi venia însă să fac nici asta, nu aveam încredere în nimeni.

Nu șciam ce să fac. Purtaii scrisórea patru zile

la mine. După patru zile mă cerui acasă, când apoi o pusei la o cutie.

*

Acum așteptam apoi răspunsul domnului Emilian. Și cu cât dor! . . .

Inzedar inse. Nici cel mai mic semn nu-mi arătă că a primit scrisoarea dela mine. El era tot ca mai înainte: vesel, complasant față de noi, dar nimic mai mult. Nici măcar cu o privire de ochi nu-mi arătă mai multă simpatie decât până acum. Incepusem a fi tristă. Și mai ales când mă gândiam la aceea, că pôte a primit scrisoarea, dar iubește pe alta! . . . Ah, la acest gând imi venia să me ascund sub pământ.

Imi ardea tot corpul când me gândiam la asta. Numai acum me gândii la ceea ce am făcut . . . Mă simțiam acum atât de nenorocită, ca și când ar fi viața perdută pentru mine.

Am scris eu unui tiner, care-mi este și profesor, și ale cărui priviri nici o zi nu le pot inconjura. Nu mai aveam ochi de a me uita spre el . . . Imi veni in gând apoi ca să fug din pension . . . Ce să-i spun inșe tatei, căci adevărata cauză nu puteam să i-o spun nimenui. Er așa numai să-i dic să me ia de acolo, i s'ar fi părut părintelui meu un caprițiu, pe care nu mi l'ar fi implinit. mai ales că mama mea vitrigă nu me vedea bucuros acasă.

In această stare sufleteseă trebui dar să trăiesc. Și simțiam că chiar decă aș puté să me duc acasă, nu m'aș puté despărți eu singură de pension, pentru că de și suferiam și me consumă din zi in zi această suferință, dar eram atât de fericită și in mijlocul acestor suferințe . . .

Mă consumam intr'o zi atât, cât până acum intr'o lună seu an; dar eram respătită pentru aceste suferințe, căci in schimbul lor vedeam pe domnul Emilian, pe care de aci inceput a-l iubi lăr de nici o speranță, și tocmai de aceea, iubirea mea devini mai curată, mai platoniceă. Iubiam in el idealul de bărbat . . . Nu me mai intrebam decă me iubește și el. Șciam numai atât, că acesta iubire imi este isvorul fericirii mele, că lăr de această iubire mi s'ar păré viața eu mult mai grea decăt eră acum cu aceste dulci suferințe . . .

(Va urmă.)

Ioan Russu.

D O R.

As vré când mor să mă îngropați
In codrul verde și înflorit;
Căci oh mult dor i-am încredut,
De multe doruri mi-a vorbit.

Și 'n loc de perină la cap,
Crengi înflorite de arin;
Pe ochi dumbravnici lacrimiori,
Să-mi fie somnul dulce, lin.

Er pe mormântul meu sădiți,
In prēja inimii un erin,
Ca roua rece 'n d'albe zori,
Să curgă 'ncet, să curgă lin.

Incet pătrunde-or stropii reci,
La inimă se vor opri;
Atunci dór' dragostea din ea
Ah dór' atuncia va perii.

Lucreția Suciu.

Forme și fond in cultură.

VII.

Literatura și limba ce o vorbim.

In literatura unui popor se resfrâng mai evident rațele activității sale spirituale, fiind literatura complexul monumentelor sale scrise.

Desvoltarea literaturii, precum și in general a artelor frumoșe, depinde dela gradul libertății poporului sespectiv.

La noi, Românii din monarchie, literatura și incepe și se sfârșește cu — diaristica.

Causa centralisării literaturii in diaristică o găsim in constelațiunile politice.

Afară de această cauză de frunte sânt și certele limbistice pricină a neproductivității noastre literare.

Din aceste doue cause se espică in special lacunele atât de simțite in literatura didactică, pelângă tôte că avem un considerabil numer de ômeni pe terenul învătămentului.

Dar nu sântem singuri; avem frați, cărora, in libera lor țără, le este dată puțința de a produce mai mult decăt noi, in literatură.

Și într'adevăr s'a și produs in România, cu deosebire in vremurile din urmă, relativ mult pe terenul literaturii noastre a tuturora.

Dar nu avem de gând a vorbi despre starea literaturii ca atare, nu vom vorbi despre productori, ci despre aceia pe a căror sémă se produce, despre publicul cititor.

In gradul in care un popor își stiméază, se intereséază și — ce e mai mult — se scie folosi de literatura sa, in acelaș grad înaintéază acel popor in cultură.

Este datorința fiecărui om ce-i dicem »om cu carte« a se ocupa cu ea, a ține mereu pas cu mersul literaturii sale, folosindu-se de ea in interesul seu propriu — și al altora.

Ce mare este numerul acelor »ômeni cu carte« cariu nu iau carte in mână in tot lungul anului, cariu nu vreu să recunoscă datorința ce le-o impune, uneori chiar poziția ce ocupă, față cu literatura lor, și acesta din cauză adică: n'au ajuns încă să scie apreția din tôte părțile imensul câștig științific și moral al familiarisării cu literatura, din cauză că nu este încă deșteptat in cele mai multe straturi ale societății noastre, gustul de citire, simțul pentru frumusețile și plăcerile ce ni le pôte intinde literatura și folósele reale ce rezultă din aceste indeletniciri ale minții.

Multe straturi din societatea noastră își justifică nepăsarea și astfel vitriga tratare cu propria lor literatură, — prin ocupațiunea de tôte zilele și astfel pretinsa lipsă de timp i-ar impiedică a se îngriji de cultivarea contiună a minții și a inimii prin neintreupta adăpare a spiritului la izvórele gândirii ômenilor înțelepți, la izvórele literaturii proprie și ale literaturilor străine, așa se face apoi că poți luá lampa lui Diogen și poți căută familiile cari in aceste scopuri, se îngrijesc de mișcările literare, de organizarea, sporirea și necontentita folosire a bibliotecii lor de casă.

»Biblioteca?«

»Lux și bani aruncați afară!« este părerea ce o intimpinăm la mulți ômeni cari dispun in dulapul lor chiar de deosebite diplome.

Traiul fisic este scopul lor de căpetenie, dar și — unic.

Hrana minții și imblândirea lăuntrului? O pretenție »ideală« o ilusiune — in cutropitorul potop materialist al zilelor ce trăim.

Ōmenii cari au trecut nițică scōlă — in chipul arătat mai sus — se cred deseversți in pozițiunile lor și in societatea omenescă, decă au izbutit a face din științele sēu carierele cărora s'au dat: »eine tüchtige Kuh, die Sie mit Butter versorgt!«

Nu-i vorbă, citesc mulți — jurnale politice și sânt multămiți cu atăta.

A trecē in revistă prin localuri publice — niște diare, a citi noutățile dīlei, a se miră de grozăviile intēplate pe ici pe colea, a povesti mai departe, eventual a discuta mai multă vreme acele noutăți — eti unica indeletnicire spirituală!

Dar și diaristica noastră, biēta de ea, abia vegetēză, pentrucă și cei ce citesc foi românești politice — sânt fōrte puțini, ēr cei ce le abonēză — și mai puțini.

Foi, reviste de specialități, științe sēu beletristică — nu ne trebuiesc, se vede, de aceea nici nu le purtăm grija.

Și pelangă tōte acestea sânt fōrte mulți cari găsesc, că foile nōstre — sânt prē abe, rele etc și cred că este mai bine — a nu citi r mic.

Vor dice pōte unii, că ei sc foi de specialități etc in limbi străine.

Da, ar fi semne de inaintare, decă ne-am pătrunde de importanța limbilor și literaturilor străine, decă afară de limba ungurescă, ce o cunosc mai tōți ōmenii din viața publică, ne-am pune silințele să cunōșcem și alte limbi străine; decă ne-am indemnă apoi să ne familiarisăm cu literaturile acelor limbi și ne-am folosi real de produsele lor literare.

Dar nu este așa la noi.

In provinciile in cari Românii trăiesc in vecinătate sēu impreună cu nemții, cei dintei invēță — cari invēță — nemțesc și se folosesc de acēsta limbă — in viața practică.

Din literatura nemțescă folosim — diaristica politică și aci s'a sfērșit indeletnicirea nōstră cu produsele acelei literaturi.

Organe sēu reviste de științe sēu litere nu se citesc mai de loc; foi germane sēu in general foi străine, de beletristică etc. se mai găsesc pe ici pe colea prin unele familii — dar arareori se citesc, ēr cānd se abonēză și se citeșc acestea. — se negliă și se chiar disprețuesc foile românești și tot așa înainte in acēsta caotică stare de lucruri.

Citirea in sine — își are regulile sale deosebite, decă e vorba ca pentru cititor să resulte un folos real din ceea ce a citit.

Metodul nostru de citire este tipic, o specialitate in felul seu.

Mai intei și intei: citim puțin și acēsta citire se reduce la jurnalistică.

Foi de or-ce natură se citesc mai exclusiv in localuri publice, cluburi, casine etc cu un cuvēt citim in localuri cercetate de mai multă lume.

Unii jocă, alții fac politică de di, alții povestesc pătenii, ērăș alții detairi deosebite din științele lor reduse la meșesug și cei mai puțini se infundă intr' un colț — și citeșc.

Se publică prin diare multe lucruri de deosebite interese; prin foile beletristice, de științe etc. multe lucruri folositōre și seriose; trudesce ōmenii a pune pe aceste căi, idei bune, frumōse, adevērate la judecarea publicului cititor, la sprijinirea lui.

Puținii cititori amintiți mai sus, luānd vr'o revistă etc. in mână, trecēnd intr'o ochire natura titlurilor și autorilor, se opresc — de regulă — la vr'o eventuală rubrică de noutăți, varietăți etc. căci e imposibil a citi cu adevērată liniște și trebuitoră luare aminte, lucruri seriose, in mijlocul unui sgomot mai mult sēu mai puțin mare.

Sânt alții cari incērcă a citi lucrările mai seriose sēu chiar serierile de o ōrecare valōre.

Cu o privire de fugă — alta e imposibilă — se trec și frunđăresc reviste, foi, organe deosebite și judecāta, părerea celor din chestiune este formulată, fie că e negativă, fie că e pozitivă, dar cu deosebire — negativă și acēsta din motive inșirate in un alt capitol al acestui tratat.

Ōmenii serioși și stăruitori, cari țin mereu pas cu inaintările minții ōmenești, cari citesc mult și gāndesc și mai mult; ōmeni cari observă, judecā cu pătrundere și astfel își formēză conclusioni și judecāți intemeiate: cari indemnăți uneori de intențiuni nobile și binevoitōre, își pun o idee, o gāndire la judecāta altora — prē a dese — își vēd judecate rezultatele muncii și stăruințelor lor — de ōmeni de felul celor ce din științe fac instrumente numai pentru cāștigarea traiului; de ōmeni ce nu citesc nimic sēu cānd citesc — citesc pro forma și cā prin urmare se mulțumesc cu o putere de rēnd in judecare, dar cari, dupā tōte acestea, se cred chemați a judecā in or-ce materie, cunoscută sēu necunoscută, avēnd părerea că o viață de om traită și inchinată pornirilor firești și trebuințelor fizicești impreună cu formele trecute și diplomele din puilul mesii — sânt numai decāt puternice garanții de capabilitate.

Astfel se face, că intimpinăm ōmeni une-ori cu diplome, cu dare de mână, cari nu țin o singură fōe romānescă — ba nici străină, — la casa lor.

Cine nu cunōșce familii romānești in cari — de ai da o impērație — n'ai să găsești măcar o singură carte romānescă?

Și ēră familii, cari — fireșce auđind clopotele, dar neștiind in care sat — țin rēnduite cele 3-4 cărți romānești — prē adese necitite, dar elegant legate — pe mēsa salonului de recepțiune in scopul de a impodobi (!) odaia sēu de a disarmā dinainte pe cel ce ar cutezā să-si esprime māhnirea că societatea nōstră nu-și sprijineșce literatura?

Cine nu cunōșce familii de advocați, doctori, profesori, ampioiați, la cari afară de maunalele de forme — rēmase și acestea din junete — nu dā macar de umbra unei interesări de literatură, fie in specialitatea respectivă de științe, fie in general?

Cine nu cunōșce societăți de »lectură (!)« romānești, in ale căror biblioteci cu anii intregi nu se observă vr'o sporire sēu vr'o intrebunțare vrednică de insēmnat?

Bibliotecile aceste — de regulă — sânt lāsate in voia intēplării, și mai cā s'ar putē dice, că tōtă sporirea lor se reduce exclusiv la cărți ce nu prē au loc in biblioteca particularilor.

Și acum, cine nu are ocaziunea de a se convinge cu ochii cum cele mai multe familii risipesc sume insemnate pe lucruri de nimic?!

Prin urmare, nu atāt sārăcia nōstră »națională« ci mai mult lipsa de simț și intēlegere pentru insēmătatea citirei alese și neintrerupte, dorul neintrēnat prin educațiune, de a trăi pe cāt se pōte de »bine«-in intēlesul de rēnd, de a trăi exclusiv pentru satisfacerea cerințelor trupești — face, că cea mai mare parte dā din umeri la astfel de intrebări, nesimțind nici un interes, nici un dor de produsele literaturii proprii și străine.

In literatură se cultivă limba, ēr publicul care nu sprijineșce și nu se interesēză de mersul literaturii sale, — nu pōte ținē pas nici cu desvoltarea limbei sale.

(Va urmă.)

Aurel C. Popovici.

A FUGIT!

Curăţenia corpului.

Curăţenia e jumătate sănătate. Prin urmare sănătatea — care este cel mai scump tezaur ce-l avem, — ne impune curăţenia corpului întreg. Regulele de bunăcuviinţă ne impun, că deşi curăţenia trebuie să se estindă peste corpul întreg — să fim cu deosebită atenţiune la curăţenia acelor părţi corporale, cari fiind neacoperite, sînt espuse privirilor omenilor; aşă sunt: faţa, dinţii, părul, şi mâinile.

a) Faţa.

Fiindcă faţa este totdeauna neacoperită, în prima linie ea este espusă privirilor omenilor. Deci omul de cultură trebuie să pună mare pond pe curăţenia feţei. Nu poate fi ceva mai neplăcut, decât când cineva intră în societate cu faţa murdară nespălată.

Faţa de regulă o spălăm odată pe zi — după ce ne-am sculat — dimineaţa. Dacă însă cere trebuinţa, ne spălăm şi de mai multe ori pe zi. La spălarea feţei folosim apă proaspătă rece, aş cum este ea vera în riuri adeca dela 18—16 grăuri R. şi ne spălăm în odaie unde este căldura de vară. E foarte sănătoasă şi spălarea feţei cu neauă. Apoi caldă nu e de recomandat la spălarea feţei, de ore ce prin folosirea ei pielea îşi pierde finişa şi devine sbricită. La spălarea feţei folosim săpun de acela care folosindu-l, pielea să nu-şi piardă finişa.

Deodată cu faţa e bine să ne spălăm şi urechile, grumazul şi pieptul.

b) Dinţii.

Frumuşeţa gurei o formeză dinţii; prin urmare ţinerea în curăţenie a dinţilor e foarte necesarie atât din punct de vedere al sănătăţii, cât şi din al bunei-cuviinţe. Şi într'adevăr, nu poate fi ceva mai frumos, decât două şire de dinţi întregi, albi şi curaţi. Dinţii necuraţi, galbeni şi puturoşi produc cea mai mare grătă privitorilor. Un om cu aşă dinţi necuraţi ofensază societatea de câte ori îşi deschide gura să vorbească. Curăţenia împedecă stricăciunea dinţilor, er necuraţenia înainteză.

Pentruca să ne păstrăm dinţii sănătoşi, trebuie să ne ferim de tot felul de băuturi acre. Când dinţii-s înfierbântaţi să nu bem deodată apă rece. După thea fierbinte a bă indată apă rece, e foarte periculos pentru dinţi, fiind-că prin această slăbesc, se strică şi-şi pierd frumuşeţa. Curăţenia dinţilor ni-o impune sănătatea gurei.

Curăţenia dinţilor se inlesneşce prin spălarea dinţilor cu apă puţin caldă. Pentru delăturarea mirosului greu din gură folosim apa numită »Rubint« alui Dr. Mathe.

Pentruca să avem dinţi curaţi, trebuie să-i spălăm cu apă sora dimineaţa şi totdeauna după mănecare. Acesta se face prin o perie de dinţi nu pré aspră. La curăţenia dinţilor putem întrebuiţă praful de dinţi alui Dr. Mathe. Acest praf e foarte de recomandat, de ore ce pira care se pune pe partea internă a dinţilor o depărteză.

E foarte periculos a sdrobi cu dinţii nuci, alune sau alte obiecte tari, pentruca atunci dinţii se clătesc şi prin această devin bolnavi.

c) Părul.

Părul este ornamentul capului şi al feţei, deci cultivarea lui este de mare importanţă. Cine se presinteză în societate cu părul în disordine, nu observă regulele bunei cuviinţe şi prin această se eschide însuşi din societăţi alese.

Cultivarea părului dătează din timpurile cele mai vechi. Poporele antice considerau părul nu numai ca ornament al capului şi al feţei, dar încă şi ca un ce indispensabil higienei diferitelor organe conţinute în

cap. Grecii şi romanii preferau părul frumos şi în tot modul stăruiau a-l cultiva, ca să crească lung şi des. Femeile romane cultivau mult arta de a arangia părul.

Ingrigirea părului este foarte simplă. Părul se peptenă în fiecare zi cu un peptene bun, frecându-se în acelaş timp şi cu o perie elastică, pentru de a curăţi mătreaţa ce se depune pe păr şi pe pelea capului. Astfel sîntem în stare, fără multă ostenelă, a ţine părul în cea mai bună ordine.

A intră din căldură mare în rēcělă cu capul desvelit, e foarte periculos pentru păr. Asemenea e periculosul a udă părul cu apă rece când este asudat. Acei cari asudă mult, numai cu mare ingrigire pot împedecă căderea părului. Ingrigirea se face prin ştergere bine a părului când este asudat şi nici odată nu este iertat a eşi la aer rece când părul este ud. E folositoare părului frecarea cu peria barem de două sau trei ori pe săptămână. A spălă capul în totă ziua cu apă rece, nu-i de recomandat, deorece prin această rădăcina părului slăbeşce şi cu timpul începe a căde.

Pentru a curăţi mătreaţa şi grăşimea ce se depun pe pelea capului şi cari sînt cauza căderii părului, este destul a se spălă părul odată pe lună cu apă caldă şi galbinuş de ou, după această înainte de culcare sora să se peptene perul cu peptene des şi să se frece cu peria. Astfel lucrând, în scurt timp va dispăre mătreaţa.

La peptenarea părului — dacă e aspru — întrebuiţăm din când în când puţin unsore proaspătă de porc, în care putem amestecă şi ceva oleiu aromatic. A întrebuiţă pomade dela magazinele de parfumarie nu este consult, deorece acele prin lunga lor păstrare devin rāncede şi astfel sînt stricăcioşce pentru păr.

Peptenarea părului este lăsată gustului fiecui. Pentru bărbaţi cari au păr mōle, e convenabilă peptenarea părului înderept cătră cefă. Bine se şede părul peptenat şi cu o cărare în dreapta, ori în stānga, ori în mijloc, dar numai până în vėrvul capului. Bărbaţilor nu li se şede să-şi încrėtēscă părul. Un bărbat cult se va feri a da părului o frisură prin care s'ar face de ris în societate, ci-şi va peptenă părul aşă cum-i stă mai bine, căutāud ca totdeauna să fie în cea mai bună ordine.

Cea mai cuviincioşă peptenare pentru femei este cea în plete. Peptenarea cu coc — deşi este mult în us — nu-i recomandabilă, deorece ţine părul în căldură continuă. Aşăşi este foarte usitată de femei de a peptenă părul tuns pe frunte. Acesta peptenare — după părerea mea — e cea mai inconvenabilă, deorece astfel fruntea se acopere, şi aşă faţa perde foarte mult din frumuşeţa ei naturală.

Bunăcuviinţa ne impune ca să ne presintăm în societate cu faţa curată şi descoperită, deci părul trebuie peptenat aşă, încât fruntea — această parte însemnată a feţei — să nu fie acoperită cu el.

Bărbaţilor li se cuvine să poarte păr scurt.

Nu-i consult a portă părul tuns până la pele. Cunosce mame cari îşi tund astfel pruncii credēnd, că prin această le va înaintă crescerea părului mai des şi mai lung. Acesta idee este greşită, deorece desimea părului atērnă dela desimea sēmēnteii, — er lungimea — dela puterea şi a fundimea rădăcinei lui. Tunderea părului până la rădăcină grăbeşce puţin crescerea lui, er'alt folos nu face. E constatat că numai acele femei au păr lung, frumos, cari nu l'au tuns nici odată, ci din când în când l'au rotundit puţin numai de vėrv.

Bărbaţii de cultură trebuie să-şi ţină musteţa şi barba în cea mai bună ordine şi curăţenie, căci la cas contrar faţa devine diformă. Cine posede barbă rară, e bine să o radă, căci o astfel de barbă nu serveşce spre frumuşeţa feţei, ci încă-i micşorează frumuşeţa.

d) Mănile.

După mâni curate, frumoase și binecultivate, îndată putem cunoaște pe omul de cultură. Când vedem pe un om cu mâni necurate și necultivate, îndată ne facem întipuire despre necultura aceluia; pecând buna ingrigire și curățenie a mânilor și a unghiilor, presupun cultură și curățenia corpului întreg.

Mănile în continuu le folosim, prin urmare ele reclamă ingrigire dublă din parte-ne. Mănile le spălăm de regulă odată dimineața, însă fiind că cu mânilor lucrăm peste zi, după orice lucru trebuie să le spălăm. La spălarea mânilor folosim săpunul cel mai bun numit »Glycerin.« după a căruia întrebuintare pelea nu crepă, ci devine fină. După spălare trebuie șterse bine mânilor. Mănile trebuie să le ferim de arsuri și de tăieturi, căci urmele acestora foarte cu greu se pot delătura. Dacă ne-am spălat mânilor în apă caldă, să nu le băgăm îndată în apă rece: dacă erna le-am încălzit la foc (ceea ce nu-i de recomandat) nu-i iertat să le espunem îndată la aer rece, căci prin această pelea pe mâni crepă, devine sberecită și-i pierde fineta.

Mănuși întrebuintăm erna în contra frigului, erva vera ca să ne scutim mânilor de arșița soarelui. Ar fi foarte contrar bunei cuviințe, dacă ne-am presintă în societate cu mâni dure și murdare. Atât de rușinător ar fi pentr'un atare individ decât ar execută ceva piesă musicală pe fortepian, fiindcă atunci ochii ascultătorilor sînt țintiți pe mânilor lui. Ce impresiune ar face atunci și unghiile lungi și necurate?

Pentruca să avem mâni curate albe și fine, e foarte bine să ne spălăm mânilor cu miez de pâne, ori cu țerife, ori cu săpunul numit »savon dermatophile« dar mai de recomandat este pasta numită: »pâte lénitive«, această curătește mânilor, le moie și le sustine fineta; e de însemnat însă, că numai așa e folositoare, dacă e pregătită bine: deci e cu scop a o pregăti în careva spițerie, ori parfumărie. Cele mai recomandabile mijloce pentru de a ne păstră mânilor albe și fine sînt următoarele:

1) Săra înainte de culcare luăm o bucată din pasta, »pâte lénitive« și ne frecăm bine mânilor cu ea. Dupăce pelea e străbătută bine de această pastă, îndată luăm o părechie de mănuși de piele de cerb și trăgându-ne mânilor în ele, le lăsăm așa peste totă noptea. Dupăce ne sculăm dimineața, erva ne spălăm bine mânilor cu »pâte lénitive.«

2) Batem bine într'un vas două ouă, apoi le amestecăm cu atâta unt de migdale dulci, cât ar încăpe în două lingurițe de cafea. În această amestecătură mai punem zece grame de trandafiri și trei grame de benzin rectificat. Cu această amestecătură apoi ungem bine pe din lăuntru o părechie de mănuși de piele de cerb și trăgându-ne mânilor în ele, le lăsăm așa peste nopte și încât se pôte și peste zi. Această procedură o urmăm barem o săptămână.

3) Ne frecăm mânilor cu câțiva picuri de olei de migdale dulci, după aceea cu »savon dermatophile« și în urmă le spălăm bine cu »savon lénitive.«

4) Sapunul »Glycerine cali« de dr. Hebra, încă e foarte bun pentruca să avem mănuși albe.

5. E foarte bine dacă peste nopte tragem mănuși ori ne-am frecat mânilor cu »pâte lénitive« (ceea ce e foarte bine) ori nu. Mănușile să fie de piele de cerb și cu vreo câțiva numeri mai mari decât cum avem datină a purtă peste zi, ca mânilor peste nopte să nu amorțescă și roșescă.

Acei cari au mănuși roșie și pe cari se vęd vinele umslate, nici odată să nu se spele cu apă caldă, nici să pörte vestminte cari le stringe subsuora. Dacă cumva ne-am mângit mânilor cu negrele ori cu altceva, de ce numai cu greu le putem spălă, atunci ungem

locul mângit cu olei, după aceea-l frecăm bine și mai în urmă-l spălăm cu »pâte lénitive.« Dacă nici astfel nu am potut delătura mângela de pe mâni, atunci spălăm locul mângit cu zamă de lămăie ori cu praf de pētră de vin amestecat cu apă. Dacă voim să ne păstrăm mânilor totdeuna în curățenie, și acasă la orice lucru, folosim mănuși largi de piele, cari să se pōtă și spělă. Ca să putem lucră comod în mănuși, le tăiem vėrvul.

Astfel nu sîntem siliți a ne espune mânilor la vėnturi când d. es. lucrăm ceva pe afară. Dacă se întēplă să crepe pielea pe mâni, folosim olei glycerin.

O mare ingrigire trebuie să punem și pe unghiile. Unghiile trebuie să fie transparente, și la rădăcina lor să se pōtă observă o pētă albă în formă de semicerc. Nu-i cuviincios a purtă unghiile prē lungi, căci prin această mânilor și pierd din egalitatea lor. Ingrierea unghiilor se face în modul următor: unghiile la vėrv le tăiem rotund și într'o formă cu forfecii și cu cuțitaș bun; grigim însă, ca să nu le tăiem prē scurt, încât să se vedă carnea acoperită de ele. Ca să fie egale bine, le frecăm puțin cu pila de curățit unghii.

Necurățenia de sub unghii se delătura prin curățitorul de unghii. În urmă luăm peria de curățit unghii, o băgăm în sapunele și ne frecăm puțin unghiile cu ea. Frecarea această e destul să se facă odată pe săptămână, căci prin frecarea mai desă unghiile ar deveni foarte subțiri.

În contra petelor albe cari se asedă pe unghii și cari le micșorează frumșeta, folosim următorul recept:

Amestecăm la olaltă într'un vas 15 grame resină, 15 grame terpentin, 8 gr. sare sdrodită bine, 10 gr. oțet, și 8 gr. natrin sulfuric. După-ce le amestecăm bine la olaltă, le punem la foc ca să se topescă; după-ce s'a topit, ungem cu mestecătura această o bucată de pânză mōle și apoi o punem pe unghii; în scurt timp vor dispără petele albe de pe unghii.

Florian Danciu.

Poesii populare din Ardeal.

— De pela Ascicul-mare. —

M

XXXII.

Am prins doue mândre noue,
Sărută-le-aș p'amendoue.
Dar pe una totdeuna.
Până i-oi pune cununa.

XXXIII.

Tucu-ț mândră gura ta,
Ba pētēua de sub barbă.
Ba gura că mi-o fi drăgă,
Ba cercelul din ureche,
Ba gura când mi-o fi sete.

XXXIV.

Măndruța mea cea iubită!
Nu te fac nefericită.
Dă mâna cu ori și cine,
Și de-i mai voinic ca mine.

XXXV.

Pēriuaș pe după șură,
Trece badea ne'ncungiură.
— Bade nu me 'ncungiură,
Că nu mi-i de Dumniata.
De mi-ar fi bade de tine,
M'aș purtă o țir mai bine.
De mi-ar fi de Dumniata,
Eu mai bine m'aș purtă.

Din viața de București.

(Descrierea mănăstirii de Argeș și a primei tînosiri, făcută de un contemporan. — Dîmna lui Neagu.)

Mi-aduc aminte de-o anecdotă: Stăpînitorul unei țeri, vizitînd unul din orașele sale, fu primit cu multă pompă de către autoritățile locului. Cel dintîiu, primarul luă cuvîntul: »Măria-Vostră merită o primire cu mult mai strălucită și însu-mi am ținut ca să se tragă salve de tunuri anunțînd sosirea Maiestății-Voștre; dar acosta a fost cu neputință pentru două-șeci de motive, din cari cel dintîiu este că n'am avut tunuri, al doilea...

— Destul, — intrerupse suveranul; motivul dintîiu e atât de puternic, încât nu mai e nevoie să spui și pe cele-lalte.

Scriitorii cari au ocupat, în cursul săptămînei, colónele diarelor noastre, au fost reporteri, cărora tînosirea din nou a bisericii episcopale de la Curtea de Argeș le-a dat în dejuns de lucru.

Dacă nu m'apuc să fac și eu o descriere asemene celei a lor, e că am, tot ca și primarul de mai sus, două-șeci de motive pentru acosta, din cari cel dintîiu e că n'am fost de față la acosta serbare; motiv destul de puternic ca să nu mai fie nevoie d'a vi spune și pe cele-lalte.

Voi mărturisii inse, spre lămurirea acelor dintre cititori — dacă va fi vr'unul — cari nu vor fi avut ocașionca să citească vr'una din gazetele noastre din cursul săptămînei trecute, și căror le-aș fi putut servi un resumat după descrierile contraților mei, că crezul meu, în materie de cronică, e de a nu face, de preferință, dări de semă decât despre acele manifestări ale vieții de București, al căror sînt martur. Astfel, să nu se mire nimeni dacă multe din întîmplările ce-au loc la noi, cunoscute lor pe altă cale decât aceea a corespondințelor mele, nu vor fi înregistrate în cronicile-mi săptămânale.

Totuș, pentru că bucureșcenii s'au interesat de aproape de acosta serbare la care a alergat în număr însemnat, profitînd de înjumătățirea prețurilor de transport și de frumusețea ultimelor zile de toamnă, chiar cu risicul de a fi păcăliți și a doua-ora, cum li s'a întîmplat la 5 octomere, când serbarea s'a amînat, și pentru a fi în circumstanță, după cum se cere unui cronicar contemporan, ve voi face plăcerea să vedau descrierea mănăstirii Argeșului și a serbării primei tînosiri sub Neagoe-Vodă, făcută, după toată probabilitatea, de un contemporan din tagma preoțescă. O găseșc în »Istoria Țerrei Românești,» publicată la 1859, în București,* după un manuscris găsit în biblioteca mitropoliei din Chișineu (Basarabia) de Ierodiaconul Daniil, care înșotia în esil pe mitropolitul Grigorie.

»... Și sparse Mitropolia din Argeș din temelii ei — dice cronicarul anonim, enumerînd acțiunile pioșe ale lui Neagoe-Vodă — și a zidit în locul ei altă sfîntă biserică tot de piatră cioplită și neteșită și săpată cu flori, și au prins toate pietrele pe din lăuntru din dos una cu alta cu scóbe de fier, cu mare meștesug, și au versat plumb de l'au întărit, și au făcut prin mijlocul tîndii bisericii doi-spre-șeci stâlpi înalți tot de piatră ciopliți și învîrțiți, foarte frumoși și minunați, cari închipuiesc doi-spre-șeci apostoli: și în sfîntul altar de asupra pristolului încă făcú un lucru

* George Ioanid, librar-editor.

minunat, cu turlișore vîrsate; eră ferestrele altarului și ale bisericii cele pe de-asupra și ale casei, tot scobite și resbătute prin piatră cu mare meștesug le făcú. și la mijloc o ocoli cu un brău de piatră împletit în trei vițe și cioplit cu flori și poleit; biserica cu altarul, dimpreună cu tinda închipuind sfînta și nodospărțita Troiță; eră pe subt strașina cea mai de jos, imprejurul a toată biserica, făcú ca o strașină tot de marmură alba cioplită cu flori și foarte scobite și săpate frumos; eră acoperemîntul tot de plumb amestecat cu cositor, și crucețe pe turle tot poleite cu aur, și turlele tot cioplite cu flori, și unele făcute sucite, și imprejurul boltelor făcute tot steme de piatră cioplită cu meștesug și poleită cu aur; și făcú un cerdăcel înaintea bisericii pe patru stâlpi de marmură pestriță, foarte minunat boltit și zugrăvit și învilit și acela cu plumb; și făcú scara bisericii tot de piatră scobită cu flori și cu două-spre-șeci trepte, semnînd două-spre-șeci seminții ale lui Israel, și pardosi toată biserica, tinda și altarul, impreună și acel cerdăcel, cu marmură albă, și o împodobi pe din lăuntru și pe din afară le vâpsi cu lazur albastru, eră florile le polei cu aur; și așa vom puté spune cu adevărat, că nu este așa mare sobornică ca Sionul care-l făcú Solomon, nici ca sfînta Sofia, care o făcú marele împărat Iustinian. Eră cu frumusețea este mai pe de-asupra acelora...»

Și mai departe, făcînd descrierea inaugurării:

»... Porunci Neagoe-Vodă și posti ca să vie toți archimandriții din muntele cel sfînt al Atonului, dimpreună cu egumenii de la toate mănăstirile, și scrise și carte. Eră Gavriil protul dacă vedú cartea și scrisóra Domnului, aciași chemă pe toți egumenii de pe la toate mănăstirile cele mari: de la Lavra, de la Vătoped, de la Iver, de la Hilindar, de la Xeropotam, de la Caracal, de la biserica lui Alimpie, de la Haritonul Complomas, care este lavră românească, de la biserica lui Filoteiu, de la Xenof, de la Zugraf, care este lavră bulgărească, de la Simenica, de la Dokiar, și de lavra rusescă, de la Pantocrator și de la Constanonit, de la sf. Pavel, și de la Dioni sat, și de la biserica lui sf. Grigorie, și de la Simo-Petra. Acești egumeni toți veniră la igemonul Neagoe în țera Românească, dimpreună cu Gavriil Protul care fu dis mai sus. De aci chemă Domnul și pe Teolipt Tarigrădeanul, carele este patriarh a toată lumea, și cu dînsul pe patru mitropolii: de la Seres, de la Sordia, de la Milia, de la Melenic, și veniră și ei, și-i primi Domnul cu mare cinste; și chemă și pe egumenii din țera sa, pe toți și pe tot clirosul; și merseră dimpreună cu Neagoe igemonul Panoniei (?) și cu Macarie, mitropolitul țerii, la mănăstirea cea nouă și minunată la Argeș, și făcură vecernie și colivă în lauda adormirii pré curatei născătoarei de Dumneșu și dete de luară toți ómenii din colivă după obicei; apoi făcú cină ca să se și odinescă ómenii, lăudînd pe Dumneșu.

»Er după cină tocară și făcură o denie toată nóptea, patriarhul și igemonul, dimpreună cu mitropolii cari fură diși mai sus, cu Protul și cu toți egumenii sfîntei Agore și ai țerii, și se rugă lui Dumneșu cu rugăciuni, cu cîntări; eră alți ómeni toți diceau: Dómne miluieșce! și sfîrșiră denia când se reversau zorile. De aci, dacă trecú un ceas din di, în luna lui august 15 zile, traseră clopotele ca să mîrgă patriarhul cu mitropolii și cu tot clirosul dimpreună, să tînoseseă biserica; er' préstolul în altar tocni-l și-l aședă însuși Neagoe Vodă cu mâile sale, spre sfîntire, și aședă și făcătórele de mióuni icóne a Pantocratorului și a Précistei în biserică la locul lor, împodobite tot cu aur și cu pietre scempe. Așiderea puse și alte sfînte icóne câte încăpură și în tindă p'in-

tre stâlpi; și cele din tindă eră câte cu două fețe și pe de-a-supra cu bolte săpate cu meșteșug și poleite; și eră acele icône toate ferecate cu argint curat și poleite cu aur, între care icône eră și chipul sfântului Nifon țerecat tot cu aur și cu pietre scumpe înfrumusețat, atât de minumat, cât nu pôte mintea omului să închipuiescă și să spuie. Deci, decă tîrnosiră biserica și așezară toate lucrurile cele noue și le sfințiră, odiniră puținel și eră merseră la biserică Dl Neagoe-Vodă și cu dōmna lui Despina, și coconii care le dăruise Dumneșeu, și cu toți boierii, fiind patriarhul cu mitropolii și cu toți egumenii și clerosul în biserică. Er decă sfîrșiră dumneșeasca liturgie, făcū domnul ospet mare și veselie tutulor ōmenilor, și dăruiră pe toți, pe cei mari și pe cei mici, pe seraci și pe vėduve, pe mișei și pe cei neputernici, și tutulor cāți li se cădea milă le dete . . . Și puseră pe Kir Iosif să fie arhimandrit într' acea mănăstire nouă, și-l blagosloviră să facă liturgie cu bederniță. Așiderea și cāți vor fi după dînsul toți să pōrte bederniță și să se cheme arhimandriti pānă în veac. Acēstă blagoslovenie se dete de Kir Teolipt patriarhul, și de tot soborul cum și mai dinainte se detese și se făcuse în Tismana cu blagoslovenia lui Filoteiu patriarhul, și tocmiră să fie aceste mănăstiri amēndoue cinstite într'un chip, și arhimandriti și scaune mai mari decăt toate mănăstirile țerei Muntenesei; și se făcū lucrul acesta cu mare legătură și cu grōznice blăstēm.

Acēstea toate se așezară cānd fu cursul anilor de la zidirea lumii 7025 (1517 d. Dhr.), în luna lui august 17, în zilele bunului credincios Domn IO Neagoe-Voevod, și ale lui Teolipt, patriarhul Țarigradului, și ale lui Macarie mitropolitul Ungro-Vlahiei, în slava lui Dumneșeu și în frumusețea și lauda a totă țera Muntenescă . . .

Eră mănăstirea cea nouă din Argeș o îngrădi împrejur cu curte de zid și înlăuntrul curții făcū multe trebuinte: făcū și trapezarie, și mageruța, magupie, puse elopote mari și cu alte frumuseți cu de toate o împodobī și o făcū asemenea raiului lui Dumneșeu; eră în mijloc eră acea casă dumneșească, stānd ea și pomul acela al cunoștinței. Ci insē nu așă: cā dintr' acela mīncără stremosii noștri pōma morții, er dintru acesta se mīnāncă dātătorul de viēță trup și sūnge al Domnului nostru Is. Hs. care se junghie în toate zilele întru iertarea pēcatelor și în viēța de veci.

Acēstea făcū bunul credincios Domn IO Neagoe-Voevod, fericită să fie pomenirea lui!

Am reproduș acēstă descriere în totă întregimea ei, nevrēnd să știrbesc nimic din pitorescul stilului, sigur cā va fi mai bine gustată, cu totă insuficiența scriitorului, decăt și mai lungile dar nesăratele dări de semă ale reporterilor noștri de astăzi.

După cum reiese din acēstă descriere, Neagoe-Vodă a zidit mănăstirea cea durat pānă astăzi, pe ruinele mitropoliei lui Radu-Negru, ceea ce s'ar potrive perfect cu descrierea legendei populare — cōnoseută de toți — ce s'a publicat în culegerea de Poesii populare ale Romānilor făcută de d. V. Alecsandri, decă numele lui Negru-Vodă ar fi înlocuit cu cel de Neagoe-Vodă. Și s'ar pute să fie astfel în realitate, decă am admite cā legenda culesă de d. Alecsandri este o variantă sēu cā timpul, ori cāntărețul, a corupt numele de Neagu în cel de Negru, ceea ce nu se pare decăt foarte probabil.

Și cum minunația de ornamentare a acestui monument a inspirat poporul nostru admirabila legendă a Meșterului Manole, asemenea devotamentul fondatorilor pentru opera lor, a inspirat lui Bolintinean, »cāntătorul tutulor mārurilor strămoșești«, o prē frumoșă bucată poetică: »Dōmna lui Neagu.« De-

spina, așid cā Domnul și boierii decid a se pune biruri noue pe țera, spre sevēșirea slintei zidiri, care, încă neterminată, absorbise totă averea Domnului, întră în sala domnescă și

Rumenind la față ea vorbeșce lin:

»Voi vreți biruri noue! Neagoe, te teme!

Māne totă țera o să te blesteme.

Astă mănăstire ce atât iubești,

Printre fum de lacrimi pōte s'o privești!

Etă diamanturi! vinde-le ș-urmēzā

Nobila lucrare ce te animēzā,

Cāci aceste scule nu le pot purtā

Cānd femeii pe față lacrimi vor păstrā.»

Țice și arată un paner de aur,

Unde închisese gingașul tesaur.

Ea il dă . . .

Sublim devotament de care nu mai putem fi astăzi capabili — timpiți de egoism, stăpăniți de deșertăciune — și ne face să recunoșcem adevērul cuvintelor rostite de bētrānul boier care eră de față la sfāt :

Țera care nașce astfel de femei.

Merită și viēța și mārirea ei;

Cāci să șciți cu toți, cā un neam se face

Mare, sēu se pierde, cum femeii-i place.»

A. C. Șor.

„Machbeth“ și „Chirița la Iasi.“

(În Teatrul Național din București.)

Ca piese mai însemnate ce s'au reprezentat în săptămāna asta, pot înregistra pe »Machbeth« (reluare) și »Cocōna Chirița în Iasi«, care n'au fost reprezentate pe scena Teatrului Național de foarte mulți ani. . . .

Cea dintēiu s'a dat înaintea unui public destul de mare, a lāsāt inse rece pe cei cari pōte cā veniseră să admire piesa marelui Shakespeare.

Omul, stăpānit de pasiunea ambițiunii, este reprezentat de cātră marele dramaturg în eroul acestei piese. Niște vrājitoare i prorocesc lui Machbeth tocmai atunci cānd a slēșit un rebel glorios pentru el, cā va deveni rege. Și el în acea, cā puțin după asta este numit conte de cātră regele seu, cārui i-a făcut mare serviciu cu isbānda sa de acum, allā primul pas cātră tron. . . Se întorce acasă. . . Nevēstă-sa, femeie ambițioșă cum eră, il ambitionēzā și pe el mai mult decăt pānă acum, ba prin vorbe dulci, rugătoare și vielene il face să-i promită cā va omori pe regele, care în sēra aceea va sosi în castelul lor, unde are să stea peste nōpte. . . El puțin se luptă în sullet, cāci ori și cum, regele eră un om bun și i-a resplătit lui pe deplin serviciile sale, ar fi pēcat să-l omōre. . . Ea inse cu vorbe de femeie vielēnă și care stăpāneșce cu totul inima bărbatului seu, il face cā Machbeth să omōre pe regele cārui i-a dat o primire bună în casa sa. . . Machbeth devine rege. Nu putea inse să domnescă cu sullet liniștit, parte pentru remușcarea ce o simțiră în inimă după un fapt atât de oribil, parte pentru-cā se temea de Banquo, mai nainte prietin al seu, și acum rival, fiind cā vrājitoarea și acestuia i prorocise cā va ajunge mare. Din acēstă causă apoi el pune să se asasineze Banquo, omōrā pe toți cari crede cā-i stau în cale. În urmă apoi simte grozavă remușcare în sullet pentru atâte crime. . . Imaginea celor pe cari i-a omōrit i se iveșce mereu în cale, de nu mai are zile liniștite. . . Nevēstă-sa voeșce să-l mīngāie, să-l liniștescā, dar în urmă conștiința faptelor rele o muștră și pe ea, de mōre din acēstă causă

er Machbeth m6re mai t6rziu, omorit de un dușman al seu, pe a c6rui familie el a pierdut-o inainte de asta. . .

Actorii au jucat destul de bine. Nu ne vine in s6 să-l privim pe dl Manolescu juc6nd un astfel de rol (Machbeth): ne-am obișnuit a-l ved6 in Ovidiu, unde par c6 6mbr6tișez6 și dr6gosteșce lumea intr6g6, at6ta loc in el: in rolul lui Hamlet unde te pune in uimire; in Phadael unde iți trece fiori p6n6 in m6duv6 c6nd il auđi isbucnind de durere și ur6! . . .

Ne-am inveselit mult in s6 cu at6t mai mult joi s6ra, cu ocasiunea represint6t6unii piesei »Coc6na Chiriț6 la Iași« scris6 de dl Alecsandri și juc6t6 de b6tr6nul artist Millo . . . Și ne-am inveselit sufletul cu at6t mai mult, cu c6t avem noi bucur6șcenii, și aș6 cred, toți Rom6nii, mare stim6 și de Millo și de Alecsandri, și trebui6 s6 simți bucurie c6nd îi vedeai inaintea ta pe am6ndoi acești intemeietori ai Teatrului nostru național: pe unul juc6nd pe scen6 deși nu cu focul și succesul pe care trebui6 s6-l fi avut acum s6nt 20—30 ani, dar tot cu acea maiestrie ce-l caracteriz6 pe adev6ratul artist! 6r pe celalalt il vedeai in loj6, zimb6nd, riđ6nd și petrec6nd și el impreun6 cu publicul și p6te g6ndindu-se la acele vremuri c6nd a scris și c6nd s'a jucat aceșta pies6 pentru prima or6. Noi i-am aplaudat pe am6ndoi . . .

C6t am progresat de atunci! »Coc6na Chiriț6« in s6 tot ea a ramas: femeie care are mult haz cum umbl6 pela Iași s6-și m6rite fetele, și noi de sigur și peste alți dou6zeci de ani vom ascult6 bucuros aceșta int6mplare.

Țin6-i-va in s6 ore Dumneđeu pe b6tr6nii noștri iubiți p6n6 atunci, mai fi-vom at6t de norocoși, in c6t și peste dou6zeci de ani s6 petrecem o s6r6 in teatru cu un artist și cu un autor, c6ror at6t de mult avem s6 le mulțumim pentru-c6 ne-a creat teatrul nostru?! . . .

Așta intrebare am pus-o l6r ca s6 raspund la ea. Va raspunde timpul, viitorul, sub a c6rui v6l nimeni nu știe ce este ascuns.

Ioan Russu.

B o n b 6 n e .

Naintea tribunalului corecțional.

Se judec6 un vagabond acusat de furt.

— Ai mai suferit vr'o condamn6țiune? intr6b6 președintele.

— Nu-mi aduc aminte, d-le președinte, dar s6nt sigur c6 de cinci ani incoace nu mi s'a mai int6mplat nimic de felul acesta.

— Și cum o știi?

— In tot timpul acesta am fost in inchis6re.

*

P6cal6 intr6 la 9 ore dimineța la unul din prietenii sei, pe care-l g6seșce in pat.

— Cum, lenoșule! nu te-ai sculat 6nc6? . . .

— Cum vrei s6 me scoli, c6nd m'am culcat la dou6 ore! . . .

— Aide de! dar eu nu m'am culcat de loc, și cu t6te acestea m'am și sculat!

*

St6p6nul unui otel a pus s6 se scrie pe firma sa urm6t6rele:

»Aici se vorbeșce limba engles6, italian6, spaniol6 și german6.«

Un turist engles se cob6r6 la acest otel internațional.

— Unde este interpretul? intr6b6 el.

— Nu este nici unul, — raspunde st6p6nul otelului.

— Cum! nici unul! . . . Dar atunci cine vorbeșce t6te acele limbi enumerate pe firma otelului?

— Milord, aceste limbi le vorbesc c6l6torii.

A fugit!

— Veđi ilustrațiunea depe pagina 525. —

N'a fost p6rc6lab mai vestit dec6t el. A șciut și d6nsul aceșta. S'a și l6udat, c6 pe el n'are s6-l p6c6l6sc6 nici un rob. C6 el indat6-ce piveșce spre cutare om, i și ghiceșce firea.

Dar odat6 s'a p6c6lit și el. In temniț6 a ajuns un tin6r frumos, bl6nd și supus, in c6t se mir6 și el cum a putut ajunge tinerul acesta 'n temniț6?

Fața lui simpatic6 i-a inspirat at6ta incredere, in c6t er6 gata s6-i fac6 ori ce dori6. Se ducea la el și vorbeiau impreun6 și-l m6ng6i6, c6 are s6 scape de sigur.

A si sc6pat. Dimineța c6nd p6rc6labul vini s6 viziteze temniț6, v6đu cu mirare, c6 aceea e gol6. Tinerul care-i inspirase at6ta incredere, a fugit pe fer6st6, f6c6ndu-și sc6riț6 din rufele sale.

Inlemnit stetea p6rc6labul și strig6 ca turbat: »A fugit!«

Ce va đice acuma lumea?!

I. H.

Literatur6 și arte.

Reviste. *Rom6nische Revue*, a dlui dr. Corneliu Diaconovich in Reșița, a ap6rut și pe luna lui s6ptembrie. In broșura aceșta g6sim un articol despre formarea și neizbutirea partidei represintat6 prin diarul »Viitorul«; studiul dlui dr. Aurel Mureșan asupra lui Franz Schuselka; continuarea studiului de Donato Sanminiatielli despre Rom6nii din monarchia austro-ungar6; apoi g6sim scrut6rile lingvistice ale dlui Sim. Manguica: povestea »Harab alb« de Ioan Cr6nga, tradus6 de dl. P. Broștean; »Angelica« poezie de Șerbanescu, tradus6 de Leon Sch6nfeld, tot aceșta ne d6 și traducerea frumoșelor versuri ale dnei Matilda Cugler.

Fl6rea 'n c6mp c6nd veșteđeșce.

Alta 'n locu-i in floreșce:

Dar in peptul omenesc,

Florile c6nd veșteđeșce.

Cade roua in z6dar,

Alte 'n loc nu mai resar!

— *Buletinul Societ6ții geografice rom6ne* din București, publicat prin ingrigirea dlui G. I. Lahovari, secretar general al societ6ții, in broșura depe urma, anul VII, trim. 3 și 4, cuprinde int6cu actele societ6ții, apoi memoriile și conferințe și anume: »Asupra navigațiunii aeriene«, conferinț6 de dl c6pitan Ferechides; »Reforma inv6ț6m6ntului geografic«, conferinț6 de d. G. T. Buzoianu (Craiova). In supliment g6sim interesantul Material pentru un dicționar istoric și geografic al Rom6niei, adunat de d. George I. Lahovari, (urmare). — *Convorbiri pedagogice*, revist6 pentru educațiune și instrucțiune, la Panciova, pe octombrie public6 portretul și biografia pedagogului George Radu Melidon. Articoli: C6nd s6 trimitem pruncii la școl6? De ale n6stre. Școlile din Blaș. Cronic6 și alte m6nușuri.

Predici. dl Titu Budu, paroc-protopop in Sat-Șugatag din Mar6mur6ș, invit6 publicul s6 aboneze tomul II din predicile sale funebrele. Prețul e 1 fl. Asemenea anunț6, c6 va sc6te edițiunea a dou6 din »Catechisele pentru pruncii școlari«; prețul 1 fl. 50 cr.

Statua lui Ovidiu, care de vr'o doi ani st6 gata la Constanța, se va inaugura acolo la prim6ver6, p6te in luna lui aprilie.

Dicționar rom6n-maghiar pentru școl6 și cas6. Aceșta e titlul noiei lucr6ri a dlui Ioan Laz6riciu profesor in Deva. Dicționarul aceșta vine a raspunde la o trebuint6 din ce in ce mai simțit6, de aceea credem c6 va fi spriginit de c6tr6 publicul cetitor. Cartea

cuprinde 154 pagini, împărțite în două; e tipărită frumos și se află de vânzare în editura lui W. Krafft în Sibiiu, în a cui tipografie s'a și tipărit.

Diare noue. *L'Eclair* se numește o foie umoristică franceză, care a început să apară la București — *Revista Pădurilor* va fi titlul organului societății silvice din București, care va începe să iasă la 15/27 novembre.

Teatru și muzică.

Știri teatrale și musicale. *Dra Bărsescu* a jucat în săptămâna trecută la Burgtheater în Viena, în piesa «Kean» de Dumas, rolul Anei Dauby cu mare succes; în mai multe rânduri a fost chemată pe scenă. — *Dl D. Popovici* a dat mercuri un concert în sala Ateneului din București, sub patronajul reginei, cu concursul dnei Aristița Manolescu și al altora. — *Dnii I. D. Ionescu și N. Hagiescu* au început cu trupa lor în duminica trecută o serie de reprezentațiuni în teatrul Bossel din București: vor juca comedii, vodevile și farse. — *Trupa Fany-Vlădicescu* a sosit la Bêrlad, unde s'a deschis debutul în săptămâna trecută cu piesa «Un proces criminal».

Teatrul Național din București. Joia trecută s'a jucat comedia dlui Alecsandri «Cocóna Chirița la Iași», despre care publicăm un raport special în numărul acesta. Aci mai adaugăm, că de astă-dată sala pentru prima-ură a fost plină, căci piesa nu s'a jucat de vr'o douăzeci de ani. Întâia-ură a fost jucată la 1850 pe scena teatrului din Iași. Bêtrânul Millo a fost perfect, ca totdeauna. Publicul a făcut ovațiune dlui Alecsandri, chemându-l cu entusiasm pe scenă. Sâmbătă s'a jucat erăș «Fătâna Blandusiei». Duminică a doua-ură: «Cocóna Chirița la Iași» a atras tot atât de multă lume ca și întâia-ură. De sigur, serie «Românul», «Chirița în Iași» este primul recunoscut succes al stagiunii acesteia. Marți s'a dat a treia reprezentațiune a «Chiriței în Iași». Direcțiunea are de gând d'a pune în scenă mai multe piese vechi cari au avut un mare succes și cari nu s'au dat de mult. Astfel ea va reprezenta: «Frantuzitele» de Feca: «O Soirée la Machelala» de C. Garagali. Tragedia «Medea», a lui Ernest Legouvé, tradusă în versuri de dl Edgar T. Aslan, a fost primită de direcțiunea Teatrului Național.

Serată la Intim-Club în București. La Intim-Club s'a dat marți seara, ne spune «Românul» o serată musicală care se va repeta în toate vinerile. Cercul s'a mobilat din nou și își inaugură saloanele. Adunarea eră restrinsă, dar din cele mai alese. D-na Crissenghi, după obicei, a cântat și încântat publicul seu cu vocea sa mlădiosă. Printre frumoșele române ale privighetorei noastre române, aria bijuteriilor din Faust și «O noapte cu stele» au fost bisate. Dl Feldauer, un pianist distins, în trecere la București, a avut mare succes: dl Feldauer va da în curând câte-va concerte în sala Ateneului. Acest artist a cântat cu multă știință mai multe bucăți din Chopin, Mendelson și din compozițiunile sale. Dl Popovici a cântat «Le crucifix», un duet cu dna Chrisenghi, și dl Dimitrescu a cântat din violoncel. Serbarea s'a terminat la 2 ore din noapte. Clubul eră splendid iluminat și toți membrii făceau onorurile casei lor. Salonul cel mare unde se face în toți anii expozițiunea de tablouri, servia de sală de concert. Tavanul e de sticlă, și de sus cade o lumină foarte placută. Zidurile sânt acoperite cu tablouri. La ferestre și la uși atêrnă draperii de șal. Cele-l-alte două saloane sânt mobilate cu stoffe românești și orientale.

Opera italiană din București se va deschide astăzi sâmbătă cu «Aida», în care vor debută domnele Paolina Rossini, Emma Leonardi și dnii Carlo

Pizzorni, Alcino Verdini și Ettore Marcassa: dintre cântăreții români vor lua parte dnii Teodorescu și Rasian.

C e n o u ?

Știri personale. *Dl Vasile Alecsandri* nu s'a întors încă la Paris; săptămâna trecută a stat la București. — *Doctorul Assachi*, actualmente agregat la facultatea de medicină din Lille (Franca), va fi dus profesor la facultatea de medicină din București, în locul ocupat acum de dl dr. Petriani (l'aul). — *Dl dr. Dimitrescu-Severean*, la congresul de chirurgie ținut zilele acestea la Paris a spus cu mult succes două cazuri grele practicate de dsa în România. — *Dl P. Lucuta*, căpitan de cl. I la regimentul de inf. 5, a trecut în pensiu și s'a așezat la Sibiiu. — *Dl Stefan Pop*, care a făcut studii pedagogice la Praga și a servit 15 ani ca profesor în Blaș, s'a mutat anul trecut la București și acolo va fi numit profesor de pedagogie la școala normală Carol I. — *Dl Emil Porușiu*, pân' acuma vice-notar la judecătoria cercuală din Câmpeni, a fost numit notar la tribunalul din Lugoj. — *Dl Augustin Bran*, pân' acuma practicant de drepturi, s'a numit vice-notar la judecătoria cercuală din Vêrșet. — *Dl dr. Grigore Silași*, fostul profesor de limba și literatura română la universitatea din Cluș, a fost primit joi în audiență de cătră Maj. Sa regele în castelul regese din Budapesta.

Hymen. *Dl George Bragia*, teolog absolvent al diecesei aradane, s'a cununat cu dșora Emilia Cotoraci în Bătania. — *Dl Ioan Pitean*, teolog absolvent de Blaș, la 20 novembre își va serba cununia cu dșora Iosefa Mihali, fiica fostului notar Iosif Mihali în Huzmezeu. — *Dl Macavei Groze*, teolog absolvent, la 14 novembre se va cununa cu dșora Elena Petricăș în Gh. Sânerain.

Reuniunea femeilor române din Sibiiu a ținut adunarea sa generală în duminica trecută, în preința unui public numeros. Dómna presidentă Maria Cosma a deschis adunarea prin o cuvântare frumoasă, prin care a arătat cum s'a înființat acesta reuniune, precum și sporul ce a făcut în cei șase ani dela înființarea sa. Misiunea acestei reuniuni a fost mai mult numai să dea impulsul, să facă începutul și etă că institutul superior român pentru creșterea de fete, împreună cu internat. există. «O nespūsă bucurie trebuie să pêtrundă inimele noastre și a tuturor mamelor române, a dīs dna Cosma, vêdend după un timp cum n'am cutezat a spera, realizată dorința noastră. Și decă ziua acesta de bucurie ni-a sosit, ni-a sosit totodată și ziua în care trebuie să recunoșcem, mulțămind meritul Asociațiunii Transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, câștigat prin înființarea școlei sale de fete. Onóre acelei corporațiuni, onóre și recunoșcință acelor bărbați, cari n'au pregătat a aduce mari sacrificii pentru creșterea femeii române. Ajunse de a vedé înființat institutul, pentru care am stărui, s'a implinit o parte a misiunii noastre. O altă parte, tot atât de sfântă este, ca să o mai implinim. Grija noastră are să fie de aci înainte de a da în marginile cercului nostru de activitate mână de ajutor intru tôte, ca acest aședăment de cultură să prospereze, să se desvolte, să se perfecționeze astfel, încât organismul complet, adecă școala civilă a Asociațiunii împreună cu școala noastră elementară să devină un institut de model, un adevêrat altariu pentru femeia română.» Apoi s'a cetit raportul general al comitetului, prin care se arată activitatea Reuniunii în anul trecut, și totodată se spune că dl dr. A. Brote dimisionând din postul de cassar, s'a ales în locul dsale dl R. Petric; asemenea dna A. Toma a dimi-

sionat din funcția de secretar și s'a ales dl V. Bologa. Adunarea a încuviințat bugetul, în locul vacant din comitet a ales pe dna Constanța Pop și pe dl dr. D. P. Bercian l'a aclamat membru onorar.

Reuniunea femeilor române din Arad și impregiurime, care s'a înființat la începutul anului 1884, dar încă ministerul nu i-a întărit statutele, în sfârșit a obținut și acesta. Reuniunea acesta, în mijlocul unui ținut românesc și cu dare de mână, va pute să producă lucruri admirabile, decât conțelegerea o va întări. Dorim din totă inima acesta și sântem siguri, că zelul damelor care conduc Reuniunea va realisa toate aspirațiunile ce ea ne inspiră și ce se pôte aștepta dela densa!

Institut de credit în Arad. Dnii George Dogariu proprietar, dr. Atanasiu Șandor proprietar, David Nicora asesor referent consistorial, Grigorie Venter avocat, George Florescu comerciant, Demetriu Antonescu avocat, dr. George Vuia medic, Demetriu Bonciu notar public regese, M. V. Stanescu avocat, Mihai Raicu econom, George Purcariu contabil consistorial, Aurel Suciu avocat, Oberknez Kosta industrieș, dr. Nicolae Oncu adv., ascultând opiniunea aprobătoare a tuturor bărbaților noștri de valoare din Arad și provincie, au convocat o conferință pentru înființarea unui institut de credit și economii în Arad. Acesta conferință s'a ținut la 6 novembre, luând parte un numer frumos de intresati; idea s'a primit cu entusiasm și s'a decis ca noul institut să aibă un capital de cel puțin 100,000 fl. Cei de față au și făcut o subscriere de probă și n câteva momente s'au subsemnat 30,000 fl. Pentru conducerea lucrărilor ce sânt a se face, s'a ales un comitet de ececuțiune, compus din bărbați de diferite vederi politice. Comitetul acesta e compus din dnii Dimitrie Bonciu, George Dogariu, M. V. Stanescu, Grigorie Venter, George Purcariu, Aurel Suciu, dr. Nicolae Oncu, Dimitrie Antonescu, George Lazaru (Vinga), Grozda (Șimand), dr. George Vuia și Mihai Velici (Chișineu). După cum aflăm tocmă acuma, capitalul fondator are să fie 200,000 fl. Acțiunile, de câte 100 fl., se vor plăti în 10 rate, adeca câte 10 fl.; în doi ani abia va trebui să încurgă toate ratele. Astfel cumpărarea acțiunilor se va înlesni foarte.

Societăți de lectură. *Societatea Petru Maior* a junimei române din Budapesta constituindu-se ș-a ales pentru anul scolastic-administrativ 1886/87 următorul comitet: Pres. Ioan Suciu Drd. în drept; vice-pres. Alces. Grosz Drd. în drept; secretar: Nicolae Vecerdea stud. jur.; cassar: Georgiu Șandoru stud. jur.; notari: Ilie Moga stud. jur. și Teodor Kós stud. techn.; bibliotecar: Ioan Curiță stud. phil.; controlor: Ilie Maris stud. jur. — *Societatea de lectură a clericilor din Caransebeș*, constituindu-se în 214 octombrie c. și-a ales pentru anul 1886/7 următorii funcționari: de președinte al societății dl profesor dr. Georgiu Popovici, vicepreședinte Georgiu Suciu cleric curs III, notar al ședințelor Ioan Murgu cleric curs I, notar al corespondințelor Ioan Nicorescu cleric curs II, cassar Traian Oprea cleric curs, II, bibliotecar primar Vichentie Goți cleric curs, II, vice-bibliotecar Florian Cioloca cleric curs, I, membri ai comitetului s'au ales: Veniamin Bălan, Georgiu Ciocoi, și Alecsandru Ogerlaci clerici curs, III, Nicolau Brênde, Ilie Ciorei și Dionis Gontă clerici curs, II, Avram Corcea, Octavian Loichița și Nicolau Stoia clerici curs, I. — *Societatea acad »Junimea«* dela universitatea din Cernăuți ș-a constituit comitetul pentru anul administrativ 1886/7 precum urmază: president stud. iur. Isidor Stefanelli; vice-president stud. iur. George Turturean; secretar I. stud. teol. Petru Barbu; secretar II. stud. teol.

Const, Chiricescu; cassar stud. iur. Corneliu Homiuca; controlor stud. iur. Nicolau Bându; bibliotecar stud. fil. Dimitrie Popovici; econom stud. iur. Dimitrie Procopovici.

Palatul Ateneului din București. Duminica trecută la orele 2 d. a., s'a pus petra fundamentală la clădirea Ateneului de la spatele grădinei Episcopiei în București. Un public numeros a asistat la acesta ceremonie, care a început printr'un serviciu religios. După terminarea acestui serviciu, dl C. Esarcu a ținut un discurs în numele biurolui Ateneului. S'a ținut apoi un al doilea discurs în numele Societății pentru învătătura poporului român. În urmă s'a depus actul de fundațiune în temelie clădirei, și ceremonia s'a sfârșit prin distribuirea unei medalii comemorative. La serbarea de duminică a Ateneului, dămnele care au pus șorțul și s'au coborât la temelie pentru a depune actele fundațiunii au fost dămnele Crețeanu, Săvescu și S. Ferichide, asistate de d-nii N. Crețulescu, general I. C. Florescu și V. A. Urechia. Medaliile comemorative ale serbării, lucrate de d. Fessler, au pe o parte în ecsergă »Ateneul Român-București« și în centru »25 Ianuarius 1865,« ér pe cea-l-altă parte, în ecsergă »Punerea petrei fundamentale, 26 Octombrie 1886« și în centru »A Palatul Ateneului Român.«

Noul principe al Bulgariei. Adunarea mare a Bulgariei a ales în unanimitate de principe al Bulgariei pe prințul Waldemar de Danemarca. Alegerea numai decât i s'a depeșat și s'a ales o deputațiune care să-l invite. Nou-alesul e fiul regelui Cristian IX și al reginei Luisa de Danemarca. S'a născut la 27 octombrie 1858. Sora lui princessa Dagmar (acum Maria Feodorovna) e actuala soție a Țarului Alecsandru III; a doua soră, princessa Alecsandra, e măritată după prințul Adalbert de Wales, a treia soră, princessa Thyra, e soția ducelui Ernest August de Cumberland, și împărăteșee cu dînsul ca soție credincioasă ecșilul din Gmunden. Un frate al prințului Waldemar, Cristian Wilhelm, ocupă astăzi sub numele George I tronul Greciei. Prințul Waldemar ocupă actual officul unui locotenent în marina danemarciană. În politică nu s'a prê distins până acum. Alesul a respuns, că nu el, ci tată-seu pôte să răspundă decă primeșee seu ba? Se dice, că Rusia nu-l voeșee și că densa vrê să urce pe tron pe principele rus Nicolae de Mingrelia.

Necrológe. *Stana Pușcariu*, respectabila matronă de 83 ani, mama dlor Ioan cav. de Pușcariu jude la Curia regescă din Budapesta, dr. Harion Pușcariu archimandrit în Sibiu și Iosif Pușcariu avocat în Brașov, a încetat din viață la Bran-Sohodol lângă Brașov, jălita de rudenii numeroșe. — *Petru Popescu*, protopop emerit în Făgăraș, decorat cu crucea cu coronă pentru merite în etate de 80 ani, a murit la 3 novembre, după ce a funcționat ca protopresbiter în tractul Făgărașului 40 de ani; îl jăleşee consórta sa Anastasia, fiica adoptivă Hareta și numeroși consăngeni.

Călin্দarul săptămânei.

Dzua sept.	Călin্দarul vechiu	Călin্দ nou
	Duminica a 22-a după Rosaliu, Luca c. 16, gl. 5, sf. 11.	
Duminică	2 Muc. Achindin	14 Venerant
Luni	3 Muc. Achepsim	15 Leopold
Marti	4 Cnc. Ioanichie	16 Otmâr
Mercuri	5 Muc. Galation	17 Grigorie
Joi	6 P. Pavel Arch. Țar.	18 Odo Egum
Vineri	7 S. 33 Mei, din Letit.	19 Elisabeta
Sâmbătă	8 (†) Arch. Mich. Gavr.	20 Felice

Proprietar, redactor răspundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tiparul lui Otto Hûgel în Oradea-mare.